

Sestry CJ (Congregatio Jesu) provozovaly v ČR svůj Institut – Ústav Anglických panen (IBMV – Institut Beatae Mariae Virginis), což byla jedinečná jazyková škola, kde sestry dokázaly při intenzivním studiu už během jednoho roku kterýkoliv světový jazyk, a to bez jakýchkoliv předchozích znalostí. Závěrečná univerzitní zkouška na UK byla s právem veřejnosti, a poté byla studentka poslána do některého z domů sester v zemi jazyka, kde pobývala nejmíň 2 měsíce pro ucelení znalostí i výslovnosti. Studium trvalo 2 až 3 roky pro 1 až 2 jazyky. Předměty jsme si vybíraly podle svého zájmu, např. dějiny umění, dějiny literatury, psaní strojem, těsnopis český i anglický, zpěv, klavír, obchodní korespondenci. Povinná byla čeština, náboženství (pro katoličky) a bonton (pak i ruština – to přijížděl profesor z města, ale to bylo čistě formální a nebylo bráno vážně). Úspěchem studia byl také neměnný denní řád pro celý dům. Mladý organismus si na to brzy zvykl a byl připraven ke studiu, jídlu, spánku pak zcela automaticky.

Studovat se nesmělo po obědě (mozek se odkrví, krev se věnuje žaludku). Učení je v tu dobu marné. Druhý den se zapomene. Hlavní studium bylo od 16 hod. do večere – tzv. „študýrka“ – domácí cvičení, slovíčka a články z paměti (často se pak v hovoru daly použít i celé věty. Dobrá věc byla konverzace během jídla. Stoly se řadily dle jazyků. Nesmělo se mluvit česky – byly jsme upozorněny, že kdo to poruší, nedostane poštu, na kterou každá chovanka už čekala. Šlo to, protože hned v první verzi jsme se naučily potřebná slovíčka a fráze: Podej mi, prosím, sůl, chléb atd. Nahýbat se přes

sousedku bylo nespolečenské. Další konverzace pro pokročilejší se vedla na procházkách po obědě pod vedením sestry. Výslovnost jsme se učily se zrcátkem v ruce (např. otevřít ústa na „A“ a říct „AE“). Po krátké době, asi třech měsících studia, nám sestra pustila diktát z BBC a měly jsme psát to, co slyšíme – i když jsme rozuměly jen moc málo (já jsem místo „Ivanhoe“ napsala „I went home“ ☺), a to se pak vyhodnocovalo. Koncem školního roku jsme šly do kina na anglický film *Great expectations* (Velké naděje) od Charlese Dickense. Před vchodem nám řekla sestra: „Dámy, dávejte dobrý pozor. Film je totiž bez titulků a vy pak budete vyprávět a psát obsah.“. Další čas ke studiu byl asi jedna a půl hodiny před spaním a časně ráno. Vstávalo se v šest hodin. Sestra otevřela dveře, udělala kříž a řekla: „In the name of the Father, the Son and the Holy Spirit. Good morning, ladies, it's time to get up.“. Matrace se musely otevřít do „áček“, dále otevřít okna, pak jít do umývárny, ustlat, zavřít okna, obléci se a jít do kaple na mši svatou. Do kaple jsme musely mít vždy punčochy a něco na hlavě. Několik dívek jiného vyznání nebo bez vyznání, které nechodily na náboženství, však vstát muselo s ostatními a jít rovněž do kaple. Po mši svaté byla snídaně a v 8 hod. se šlo do tříd.

Učily jsme se též prostírat stůl a správně mýt nádobí v pořadí – sklo, šálky a podšálky, příbory, talíře hluboké, pak mělké, vše opláchnout v horké vodě s trochou octa. Sklo a příbory vyleštit dokud bylo horké. Nakonec černé nádobí, masné naposled, a otřít papírovým ubrouskem.

Režim ústavu byl přísný ve dvou věcech – nesmělo se lhát a psát si s chlapci, pokud to rodiče sami nepovolili (jinak ihned skončily). Jedna z dívek byla již v sedmnácti zasnoubena a rodiče přijížděli na návštěvu i s jejím chlapcem.

V neděli před obědem se psaly dopisy domů a připravovalo se odesílání prádla na vyprání doma. Předpis byl proutěný kufr na dva zámečky. Všechno prádlo muselo být označeno vyšitým monogramem a pořadovým číslem chovanky. Já měla BP55 a vyšival pět bříšek na vše byla zkouška nervů (většinou udělala maminka). Jinak jsme byly u sester k celému zaopatření. Domů se jezdilo jen na Vánoce, Velikonoce a letní prázdniny. Já na Velikonoce zůstala, protože jsem byla zvědava na duchovní cvičení, tzv. „Ignaciánské exercicie“, neboť sestry měly spiritualitu svatého Ignáce z Loyoly. Bylo tam týden mlčení. Trochu jsem se obávala, avšak v domě, kde jde vše navyklym pořádkem a není třeba se dohadovat, to byla docela zajímavá věc „o které se mi nechtělo vůbec mluvit“.

Já jsem byla přihlášena na tříleté studium od roku 1948: Na jazyk anglický, dokončení němčiny a pak nějaký románský. Ale v té době se dostali k moci bolševici a pozavírali téměř všechny školy – v první řadě církevní. Pak anglické a francouzské gymnázium a posléze i klasická gymnázia, rodinné školy, hospodyňské školy pro dívky nestudijních typů, kde se učily základnímu vedení domácnosti a nakonec školy hospodářské pro selské děti a zrušili univerzitní zkoušky. Zůstaly jen obchodní školy dvouleté a obchodní akademie čtyřleté s maturitou, které přejmenovali na hospodářské a vyšší hospodářské. Za tím vším stal stařec Nejedlý s pionýrským šátkem kolem krku (a údajně též s plínami a s „dvacetiletou milenkou“).

Pro jazyky zůstal Ústav moderních řečí na Národní třídě, zcela nefunkční s šedesáti posluchači v jedné třídě a totálním zmatkem ve všem. Štěkeň zavřeli krátce po Nýrsku, kde měly sestry taktěž dům a já dokončila školní rok ve Svojcích u Kolína, kde byl dům třetí. A pak už byl definitivní konec. Dnes nám tyto ústavy tuze chybí, protože nebyl dorost. Zatímco v mnoha zemích po celém světě jsou. Dnes se děti často učí ze skript, kde jsou chyby, protože na kvalitní lektory škola nemá.

Bonton

Vyučovala Mater Rafaela. Byla rakouská šlechtična. Říkalo se jí Sister. Učila nás například, co se pro mladou dámu naprosto nehodí a co ano:

- chodí tiše
- nikdy nedupe
- nepráská dveřmi
- když vchází nebo odchází, nesmí být slyšet otvírání dveří
- mluví jemným hlasem
- nikdy nehuláká
- nechechtá se – smích musí být decentní
- nekouří na ulici
- nedává nohy křížem
- neseď s koleny od sebe, i když je sportovně oblečená
- nesahá si na účet, ani si jej neupravuje na veřejnosti
- neozývá se na WC (hvízdát, zpívat si)
- **u stolu:**
 - není slušné se nahýbat pro něco přes souseda, ale musíme ho požádat, aby nám to podal
 - lokty jsou u sebe
 - do úst dáváme jen malé kousky, aby se rychleji snědly
 - nikdy nemluví s ústy plnými jídla
 - je směšné vidět mladou dámu elegantně oblečenou, jak běží po ulici, kabelka jí lítá vzduchem a klobouk má sešoupanutý, je vždy lépe jít dříve